СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 40. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 16 лютого, 1934. VOL. XLII. No. 40. Jersey City, N. J., Friday, February 16, 1934. THREE CENTS

ПОЧТМАЙСТЕР ОПРАВДУЄ УНЕВАЖНЕННЯ КОНТРАКТІВ

ВАШИНГТОН. — Джеймс Фарлі, генеральний почтмайстер (секретар почт) у кабінеті Рузвельта, вислав полковникови Линдбергови телеграму у відповідь на його протест проти уневаження контрактів уряду з летничими підприємствами про воження почти. Почтмайстер каже Линдбергови, що він є певний, що й Линдберг був би за уневажнення контрактів, якби він знав усі факти.

Які це факти, Фарлі полковникови не подає. За те почтмайстер подав ці причини в своїм листі до сенатора Блека, голови сенатського комітету, що розсліджує контракти на воження почти повітрям. Почтмайстер каже, що документи, переховані в департаменті почт, стверджують понад усякий сумнів, що летничі підприємства при складанню контрактів поламали закони.

Закон каже, що такі контракти мається роздавати на основі конкурсу такому, хто подасть найкращі умови. Уряд каже, що наверха нібито був конкурс, але на ділі його не було, бо конкуруючі з собою підприємства змовилися згори, які оферти робити та хто і який контракт має дістати. Через те багато підприємців дістали контракти зовсім безправно, а уряд стратив великі гроші.

СЕНАТ КАРАЄ ЗА НЕПОСЛУХ.

ВАШИНГТОН. — Сенат покарав Виліема Мек Крекена Молодшого, бувшого заступника секретаря торговлі в кабінеті президента Кулиджа, та летничого підприємця, полковника Л. Г. Бритина, за те, що вони не хотіли станути на переслухання перед сенатом у справі контрактів на воження почти повітрям.

Кождий з них дістав десять днів арешту.

Засуджені постановили віднестися з протестом проти присуду до суду.

АМЕРИКА ЗАІНТЕРЕСОВАНА ПОДІЯМИ З АВСТРІЇ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт приказав Джорджови Ерлови, американському послови в Австрії, вертатися назад на своє становище в Австрії, щоб охороняти безпеченство яких 700 американських горожан, котрі тепер перебувають у межах Австрії.

Перед австрійським консулятом у Ню Йорку відбулася в середу зполудня велика й бурлива демонтрація соціялістів і комуністів. На похід зібралися коло 4,000 осіб. Дехто з них пробував вдертися силою до льокалю консуляту, через що прийшло до бійок з поліцаями.

Хоч комуністи нібито демонстрували проти фашистівської небезпеки в Австрії, вони звертали вістря демонстрації проти своїх соціялістичних товаришів на демонстрації, розкидуючи комуністичні газети, які пишуть про соціялістів як зрадників інтересів пролетаріяту.

ЩЕ НЕМА СПОКОЮ В СТРАЙКУ ГОТЕЛЕВОЇ СЛУЖБИ.

НЮ ЙОРК. — Страйкуюча готелева служба знову збиралася на демонстраційні походи вулицями міста. Демонстранти збиралися в театральнім дистрикті, коли починалися вечірні представлення, та гуканням відстрашували гостей від готелів. Поліція вислала туди великі відділи поліції, але ці не могли нічого зробити проти страйкарів.

ЩЕ ВОЗЯТЬСЯ З БОЙКОТОМ НІМЕЦЬКИХ ТОВАРІВ.

НЮ ЙОРК. — На бенкеті, влаштованім Міжцерковною Антинацістичною Лігою для Оборони Людських Прав, виступали з бесідами мейор Ля Гвардія й Вилієм Грін, президент Американської Федерації Праці. Оба бесідники заявлялися за скріплення бойкоту німецьких товарів.

Жидівський рабін Стівен Вайз закликав у своїй промові перед великим вічем жидівські жінки до „війни" проти Гітлера.

Німецька торговельна палата влаштувала на кораблі „Вашингтон" бенкет у честь Месерсмита, уступаючого американського консуля в Берліні. Месерсмит говорив про потребу збільшення торговлі між Америкою й Німеччиною. Ця торговля збільшиться, говорив він, як люди перестануть відкликатися до милозвучних фраз та популярних упереджень.

НЕБЕЗПЕКА ВІД ГАЗУ.

ЛАРЧМОНТ (Ню Йорк). — На вулиці Четсворт Евеню трісла від морозу газова рура. Утікаючий газ оголомшив дві родини, що мешкають у поблизьких домах. Висланий газовим підприємством робітник та поліцай самі малощо не стратили притомности, направляючи руру і ратуючи людей.

МІСТО БЕЗ МОРОЗУ.

СІЕТЛ (Вашингтон). — Коли північно-східня частина Америки трясеться від морозу, місто Сіетл оповіщує, що воно почало другий безморозний рік. За два останні роки термометер дійшов лише два рази до зера Фаренгайта.

ХОЧЕ ВЕСТИ ПОЛІЦІЮ ЯК АРМІЮ.

Новий поліційний комісар Ню Йорку, О'Раєн, заповідає реорганізацію міської поліції на військовий зразок. Рівночасно хоче він учити поліціян поводитися чемно з публикою і каже, що прочистить бюро детективів при помочі проб інтелігенції.

УРЯДОВЕЦЬ ЗАСТРІЛИВ СВОГО НАЧАЛЬНИКА В БУКАРЕШТІ.

Інжинір Василе Ласкаракі — спенсіонований інспектор грунтових книг. Він і на пенсії займався помірами. До помочі взяв собі урядовця Георгія Поповіча, відпущеного зі служби урядовця грунтових книг. Багато місяців працював Поповіч у Ласкаракі, але не дістав умовленої платні. Безустанні домагання Поповіча платні довели тільки до того, що Ласкаракі його відправив і приняв на його місце Михайла Вартана. Поповіч вернувся до Берладу. На Новий Рік приїхав Поповіч до Букарешту й зявився в бюрі Ласкаракі. Вартан вийшов, щоби не перешкаджати розмові. Нараз розлягли́ся два вистріли. Вернувшись до канцелярії, Вартан застав Ласкаракі мертвого з кулею в лобі, а Поповіча в конанню з постріленою головою. В листі до жінки каже Поповіч, що в біді без посади й без грошей він не знав іншого виходу.

ТЯЖКІ БАЖАННЯ.

В Лондоні зроблено професорови старини Мілерови велику й оригінальну несподіванку. Його товариші казали вирізбити на трох великих гранітових бльоках написи санскритською мовою і ці бльоки казали завести трома вантажним самоходам до віллі, в якій мешкав згаданий професор. Зпочатку професор розлютився був на тепних товаришів, але згодом злагіднів, бо жарт з такими оригінальними побажаннями з нагоди його 60-літних народин подобався йому. Всі ці своєрідні „візитові білети" важили разом 10,000 фунтів. Здається, що таких важких гратуляцій ніхто ніколи не складав. Дотеп цей коштував очевидно грубі гроші, але зате цілий Лондон говорить сьогодні про авторів і гратулянта.

В ХАРКОВІ ПРИГАДАЛИ СОБІ НІМЕЦЬКУ ОКУПАЦІЮ.

Вперше від часу існування совітської України відбулося в Харкові свято визволення України від німецької окупації. Українська преса присвячує тим роковинам спеціяльні числа, в яких говорить про кривавий терор та експлоатацію України Німеччиною, якій помагав Скоропадський. Подають теж історію протинімецьких повстань на Україні.

ЖАХЛИВА СМЕРТЬ ХОРОГО.

Мешканець села Прихвіст, кобринського пов., Константин Рубанюк, що хворів на падачку, вийшов з дому й не повернувся. На другий день рано його труп знайшли в криниці. Слідство виявило, що цей нещасливець у хвилині, коли йшов худобу, дістав атаку падачки, стратив притомність і впав до криниці.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

КОЛЯДНИК УБИВ ТОВАРИША.

В селі Ляжанка, коло Ізмаїлу, колядники, скінчивши колядувати, ділили між собою добуток. Усі порозділювалися набутим добром. Лише два колядники, Николай Тірен і Василь Гончаров, не могли погодитися й зачали бійку. Николай Тірен, бачучи, що зіле, втік до коршми й там заховався за прилавком. Гончаров розбив двері, переміг коршмаря і зачав розбивати все, що було в коршмі. Наостанку віднайшов Тірена й кинувся до нього з довбнею. Тірен ухопив великий ніж, що був за прилавком, і всадив його з усієї сили Гончарови в черево. Гончаров упав мертвий. Тірена жандарми відставили до прокураторії в Ізмаїлі.

ЖЕРТВИ ТУТЕНКГАМОНА.

В лондоні помер у 53. р. життя відомий єгиптолог Артур Вейгал. У звязку з цим трагічним випадком часописи пригадують смертельні випадки дотеперішніх дослідників гробу єгипетського фарaона Тутенкгамона. Перший провідник експедиції до гробу в Люксорі, лорд Керневон, помер скоро після повороту до Лондону, вкушений отруйною мухою. За ним пішов рентгенольог проф. Ралей, що досліджував віднайдені мумії та папируси. Він занедужав іще підчас подорожі, вертаючися з Єгипту, і помер кілька тижнів пізніше на таємну недугу. Майже одночасно з ним помер на затроєння крови теж другий фотограф з невідомої причини. І так було з дальшими жертвами. Досі нараховали їх 25 осіб. Відомий єгиптолог Масперо, професор у Каїро, подає гіпотезу, що матерія, в яку загорнені мумії, мусить мати якусь отруйну субстанцію, що ділає поволі, але нехибно.

ДИТИНА ЗВАРИЛАСЯ В РОЗТОПЛЕНІМ СМАЛЬЦЮ.

В громаді Апродул Пуріче, ізмаїльського повіту, сталося перед Різдвом велике нещастя. Родина Емільяна Феодосєя зарізала свиню. Жінка топила смалець у печі. На хвильку вийшла на двір. Вернувшись до хати, застала нещастя. Дволітня її дитина гралася на печі і впала з печі просто в казан, що в нім топився смалець. Дитина зварилася в казані і вмерла в страшних муках. Мати, побачивши нещастя, зомліла і впала долів. Тато, прочувши в селі, що стадося дома, попав у розпуку й хотів відобрати собі життя. Ледви сусіди опамятали його. Сільські нерви бунтують у Бесарабії обширні, щоби там могла грітися вся родина.

...ЧЕСЬКОГО ПОЕТА ВРАТУВАЛА БІДА.

Чеський поет Індржих Горейші є теж службовцем статистичного уряду і в тих функціях був у Парижі. Хотів їхати поїздом, який розбився в Ляні. Та що той поїзд мав лише вагони І. і ІІ. кляси, поет уважав, що то для нього задорого, тому підіждав на поїзд, що мав і ІІІ. клясу. Якби не біда, поет Горейші був би вже може на тому світі.

БОРОТЬБА ЗІ ЗЛОДІЯМИ.

В селі Ворокомлі, коширського пов., двох невідомих злодіїв, що крали сіни, зловив на гарячому вчинку Сергій Шумик. Злодії кинулися на нього, пробили його ножем у плечі, побили палицею й втекли, залишаючи крадене.

ДИВАЦЬКІ КЛЮБИ.

В Парижіє, як упевняють тамошні часописи, є 170,602 клюби, у яких можна випити, коли завгодно: чи в день чи в ночі. Між тими клюбами є Клюб Синіх Очей, куди можуть поступати лише люди синьокі. Інший клюб призначений лише для людей однакової ваги, та Клюб дітей Вакха, якого члени ніколи не пють води. Видно, що в світі все ще досить людей, які не знають, що це таке кріза.

ЗАПОВІДЬ ЧУДАКА.

Англійський громадянин з Норфолку, А. Саломон, записав у своїм заповіті по 10 фунтів стерлінгів кожному з улюблених ним сучасних письменників. Бернгард Шов був теж між ними. Нотареви, що передав йому ці гроші, заявив Шов, що волів би діставати від кожного свого читача по 10 фунтів стерлінгів, заки читач умре.

ПЕРЕД ВЕСІЛЛЯМ ЗАМЕРЗ.

Іван Суходольський, 26-літній заможний господар зі Старого Збаража, постановив тих мясниць оженитися і приготовлявся, щоби було в чім вийти з молодою жінкою. До кожуха забракло йому ще двох баранкових шкірок і він пішов пішки до Тернополя, щоби шкірки купити. Зорудувавши в місті, вертався зі шкірками додому. Але за селом Шляхтинцями заметіль так його змучила, що він сів і замерз. Знайшли його в снігу, а при ньому дві шкіри баранкові й 5 злотих.

ШАЛІЄ, БО ЗНАЄ ДІЙСНІСТЬ.

У бразилійській державі Мінас Гераес знайдено недавно другий на світі по величині діямант ваги зверх 2 тисячі каратів неоціненої вартости. Всі завидували його власникови. Земля довкруги його рудокопу підскочила в ціні до казочної висоти. Власник обклав себе окремою сторожею для забезпеки від охочих до чужого добра. На вістку по газетах про цю цінну знахідку знайшовся й купець. Він вислав знавців, а ті ствердили, що той камінь — звичайнісінький собі гірський кришталь. Власник, довідавшися про це, попав у невимовний шал: викрикував, бісився, неначе крикливці його напали. Наостанку кинув камінь об землю й хотів розбити його ногами. Ледви приведено розшалілого до притомности. Так шаліє людина, що бере сон-мрію за дійсність, порозумівши свою помилку.

АВСТРІЯ ЩЕ ДАЛІ ТЕРЕНОМ КРІВАВОЇ МІЖУСОБИЦІ

ВІДЕНЬ. — Соціялісти далі ставлять опір владі Дольфуса. Виявляється, що по робітничих домах нагромаджено багато зброї й амуніції. У самім Відні є кількадесять таких твердинь, себто робітничих домів, замешкалих головно робітниками-соціялістами. Найбільша боротьба ведеться в Фльоридсдорфі, а далі в Кагаран, Стадляв і Гірштетен.

Соціялістичні відділи складаються з людей, вправних у військовім ділі. Тому боротьба з ними не легка.

Оголошують амнестію.

Канцлер Дольфус дав через радіо своє запевнення, що хто зложить зброю й заперестане боротьбу, буде помилуваний. Це мало статися до полудня 15 лютого. Потім кождий, хто буде приндержаний зі зброєю, стане перед воєнним судом. Але це помилування не відноситься до провідників спротиву влаті.

Жінки в боротьбі.

В робітничих забудованнях, які поперемінювано тепер на малі твердині, залишилися жінки і борються разом зі своїми чоловіками, доносячи муніцію і набиваючи кріси.

Вже двох повішено.

Вже є наслідки проголошення військового стану. На щойно виставленій шибениці повис молодий Карль Мунішрайтер за те, що стріляв до поліції. Його самого привезли на розправу зі шпиталю, де йому завивали рани. Розправа тревала коротко. Мунішрайтер боронився тим, що він стріляв, та що цілком не знав нічого про воєнний стан, який оголошено радіом кілька годин перед його схопленням. Та те все не помогло. Рішили зізнання поліції. Запав присуд смерти, бо суд мав два виходи: звільнити або на смерть засудити. Засудженому дано одну годину часу на прощання з родиною і виготовлення останньої волі.

Другою жертвою був д-р Мізель, людина з університетською освітою. Він був командантом частини, яка боролася в Фльоридсдорфі проти війська. Д-р Мізель не боронивсь, а заявив, що стріляв і приказував стріляти. Ишов на смерть з повним спокоєм і заявив, що вмирає з задоволенням, бо гине за демократію і свою партію.

Великі жертви.

Ніхто не є в силі обчислити жертв кривавої горожанської війни в Австрії. Але на однім тільки передмістю Відня, Фльоридсдорфі, начислено за один день 150 убитих з боку війська. Вже з того одного обчислення можна вносити, що жертви боротьби мусять бути по обидвох сторонах дуже великі.

Подив для тих, що ставлять опір.

У самім Відні навіть вороги соціялістів подивляють відвагу і самопожертву тих робітників, що видержують таку довгу боротьбу з армією. Кажуть, що щастя, що ті, котрі борються, не знають нічого про симпатії світа, бо це ще більше комплікувало би справу.

ІТАЛІЯ ВИСИЛАЄ ВІЙСЬКА ПІД АВСТРІЙСЬКУ ГРАНИЦЮ.

ПАРИЖ. — Достовірно стверджують, що Італія пересунула армію з яких 20,000 жовнірів з Верони і Падуї до Бонцано, а з другого боку до Трієсту, себто до тих місць, де Італія граничить з Австрією.

В АНГЛІЇ ПРОТИ ДОЛЬФУСА.

ЛОНДОН. — Велика Британія знайшлася в дуже скрутнім положенню відносно подій в Австрії. Канцлер Дольфус втратив симпатії, бо кажуть, що це він, на спілку з гаймверою, розпочав боротьбу з соціялістами і довів до пролиття крови. Рахуються теж з тим, що Австрія буде тепер під фактичним впливом Гітлера.

НІМЕЧЧИНА ПРОТИ „МОРДУ" В АВСТРІЇ.

БЕРЛІН. — Німецька преса повна висловів жалю зприводу „пролетарських жертв", які спричинив „недолюдний уряд Дольфуса". Преса виступає теж проти „реакційної" гаймвери й уважає її і Дольфуса виновниками морду робітників.

НІХТО НЕ ПОМОЖЕ.

ЛОНДОН. — В дипльоматичних кругах курсують ріжні вісти щодо того, щоби дати якусь поміч Австрії. Франція хоче допустити австрійські товари в більшім числі, інші хочуть дати Австрії більші позички, а ще інші думають, що треба вислати військо на допомогу урядови. Та американські кореспонденти є того погляду, що на ділі ніхто не дасть Австрії ніякої допомоги. Австрію залишать її власній судьбі.

ПРИВІЗ ПРОКАЗУ.

ВАРШАВА. — Жидівська кольонія в страху, бо втік зі шпиталю Жид, котрий повернувся з Палестини і захорів на проказу. Лікарі успокоюють Жидів, запевняючи їх, що краєвий клімат не підходжий для прокази.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$2.00
Six months	$1.25	На пів року	$1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи" Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКО-МОСКОВСЬКЕ СВАТАННЯ

Полковник Бек і пані Бек виїхали з Варшави до Москви, трубить варшавська телеґрама довкола світа. Пан полковник це офіціяльна особа: це польський міністер заграничних справ. Це один з „пулковнікуф", які тепер правлять Польщею з ласки Пілсудського, справжнього диктатора Польщі. Це, кажуть, навіть права рука пана маршалка.

Поїздка Бека це справді новинка. Щось у роді того, як людина вкусить собаку. Бо досі Польщі не було з Москвою ніколи по дорозі. Як Москва казала: так, то Варшава казала: ні. Як Польща казала: вгору, то Москва кричала: вниз. Як Москва тягнула наліво, то Польща тягнула направо. Візит теж собі такі високі особи з Москви й Варшави не складали. Навіть як коли який Жид з Москви заїхав до Варшави, то панів „пулковнікуф" тоді дома не було й „товариш" делеґат міг тільки візитівку льокаєви подати через напів отворені двері.

Що більше, в Польщі кождого ворога Польщі клеймували як приятеля Москви. Як хотіли сказати на українського революціонера щось негарного, то зараз казали, що він або в Берліні марки, або в Москві рублі фасує.

А тепер дивись: пан Бек і пані „пулковнікова" потюпали до Москви з візитою. Забулася стара ворожнеча. Забулися старі випади проти Українців як московських наймитів. Самі пішли туди, куди, казали, польська нога не поступить, де, казали, польським духом ніколи не буде смердіти. І каже пан „пулковнік", що він радий їхати до Москви. І пані „пулковнікова" рада з паном „пулковніком". І ціла партія „пулковнікуф" радується з тої візити. Це вже давно треба було зробити, кажуть ті, що пишуть під „пулковниківські" диктати. Таж один Жид з Москви ще 9 літ тому візитівку у Варшаві лишив... Шумні передовиці запевняють світ про велику радість польського уряду з візити до Москви. Відомо: куди серцю мило, туди ногам похило.

Але чому польському серцю так до Москви мило і чому польським ногам до Москви похило? Поляки кажуть, що їм треба мира і Москві треба мира. Отже чому не миритися? Як мир, то мир. Але що це таке мир у польському розумінню? Що Польща розуміє під миром, звісно з пацифікації, з замирення. А що Росія розуміє під миром? Старий царський мир: сорок народів мовчать, як на цвинтарі. Між ними 40 міліонів Українців. Отже є спільна мирова програма Москви й Варшави. Коли міліони українських селян голодують, панове „пулковніки" й пролетарські диктатори будуть бенкетувати й запивати могорич на свою нову згоду проти українського народу.

НАД БЕРЕГАМИ БЛАКИТНОГО ДНІСТРА

(Надіслане до „Свободи" з Галичини).

Хтож з нас не бачив галицької ріки Дністер?

Дністер випливає з Карпат, в околиці Самбора, перепливає здовж полудневу область Галичини на просторі 451 км. і коло Окопів св. Тройці переходить на територію Бесарабії й впадає лиманом до Чорного моря. Ціла структура нашого теплого Поділля завдячує багато долині Дністра. Маємо перед собою країну, — що вчасним літом манить своєю природною красою. В границях Галичини 20 рік впадають до Дністра, з котрих 11 пливуть з півночі на полудне рівнобіжно до себе і творять долини. Та рівнобіжність долин має величезний вплив на підсоняшні условини й розміщення осад. Характеристична прикмета Поділля і Дністра є яри, котрі чим ближче Дністра — тим стаються глибші, сухші і більш мальовничі. Найбільше красоти має краєвид долини Дністра. Ріка широка — могуча — струя, прикрашена маєстатом високих ярів, пливе імпозантно далі. При гирлі більших ярів — повстають нові дальші яри і творять чудові великі колеса-коліна й закрути. Найбільший **закрут** Дністра є **коло Возилова**, обему 28 км., і оплиknown величезне коліно, вертається назад до початку на просторі нецілих 2 км. Енергія води є тут така велика, що можна сміло **збудувати там електричну централю**, яку можна би легко використати міста як: Станиславів-Львів-Тернопіль — а навіть і **область** Волині. Цікавою характеристикою Дністра є **поклади гіпсу**, в котрих творяться простори підземні **печери**, а найбільша з них знаходиться в **Кривчу Горішнім**. Печери ці вистелені кристалічним гіпсом і алябастром на протязі кількадесятьох кільометрів, є одинокою окрасою природи наддністрянської. Вони чи не гарніші від печер на динарським Красі. Друга феноменальна печера гіпсова є в **Більчу Золотім** над Серетом—документ передісторичної археольоґії.

Яр Дністра зачинається коло Нижнева. Стрімкі стіни на висоті 150 метрів понад рівнем моря обнижаються на схід від Заліщик на лісистім просторі 20 км. опісля чимраз менше ліса — а від Устя Епископського до Окопів св. Тройці, на границі трох держав, пливе Дністер на висоті 105 метрів понад рівнем моря і лиманом впадає до Чорного моря. В тій якраз закутині, на пограничу трох держав т. є. Польщі, Румунії і Совітів, лежить село Козачівка, найтепліший кут у Галичині, а тепер у цілій Польщі.

Наша ріка Дністер — це символ безнастанних визвольних змагань і боротьб за волю народу. Дністер як сплавна більша ріка був уже в старині довгий час торговельною дорогою, куда посувалися купецькі каравани на Тернопіль - Броди - Львів. Здовж ріки Дністра посувалися леґіони римські ще в II. і III. віці по Христі — доказом знахідки в Мишковичах монет римських і відзнак бронзових.

Як Дніпром плили козаки на виправи під Царгород, так Дністром підпливали човнами під княжий Галич наші козаки та розносили славу по цілому світі.

Дністер своїм положенням у добі кольонізації на Поділлю від 15 до 17 століття має прикмети граничної ріки. Напади Татар у XVIII. віці були гробом для тамошнього населення. В тих часах, від XIV. до XVI. віку, повстають міста як Чортків, Золочів, Бережани, Тернопіль і Потік Золотий.

Тепле Поділля спричиняє розвій ростин, що в новіщих часах відограли поважну ролю в напрямі плекання полудневих овочів. Розвиваєтья промисл рільничий і фабричний. Управа бураків цукрових в р. 1929 видає 1,778 га. буряків, хмелю 1,493 сотнарів, плянтації тютюну розвиваються чимраз краще. В р. 1929 експортовано 3,621 тон тютюну. Фабрики тютюну Монастириска-Ягольниця дають 700 робітникам постійну працю. Управа збіжа в р. 1929 виносила 10,675.5 тон. В р. 1929 вивезено з Поділля 3,216 вагонів яєць, а в р. 1930 3,708 вагонів.

В долині Дністра славні поклади фосфориту в селі Незвиска на обемі 1,500 гектарів, обчислені на 10 міліонів тон. Далі є поклади гіпсу, Олешів, і алябарстру, є камінольоми в Теребовлі. В 1929 році продукція вапна виносила 23,700 тон. А тепер берім під увагу промисл килимарський у Глинянах, промисл ткацький, вироби з сукна (сердаки), в Більчу Золотім, вовняні коци в Бабинцях, килими чортківські, бучацькі та виріб коронок у Беремянах, Лятачи, Висучці.

Останніми часами розвивається над Дністром на більші розміри садівництво, шовківництво (централя Самбір), бачимо плянтації винограду, кавунів, морелів, бросків і інших полудневих овочів. Як далеко поступила культура садівнича, пізнати по тім, що в р. 1930, за статистикою воєвідства тернопільського, були на Поділлю під садовиною 15,753.10 гектарів землі, в тім було 2,621,137 дерев овочевих ріжних відмін. На перше місце на полудневих наших землях вибився виноград, котрого розвій зачинає бути пекучою проблемою для нашого громадянства, яке з кождим днем зачинає більше горнутися до тої ділянки промислу. І виробчаються як зпід землі нові кличі, нові плянтації.

Над берегами Дністра розташовані міста, що відограли важну ролю в добі розвою винограду, як **Галич**, славний з княжої доби, в околиці садівниче заведення А. Терпиляка в Залукві, далі Товмач, Нижнів, село Сновидів, Червоногород (з баштами, що нагадують ще татарські часи). В мальовничім положенню село Возилів над самим Дністром, де є коло 35 моргів землі, яка надається на управу культури виноградової і садової. На продаж також 100 моргів поля першої кляси, по ціні 650 злотих. — Є там 100 моргів ліса 30-літнього по ціні 450 злотих. Моторівками можна перевозити товар Дністром аж до Галича. Далі є Хмелева, шкілка Романа Коцика (6 і пів моргова винниця) і багато старих церков по ріжних громадах.

Країною винограду є безсумнівно повіт Заліщики. Нераз описував я враження з моєї подорожі над Дністром. І цим разом позволю собі начеркнути один незабутий день, перебутий минулого року в липневім сезоні.

Заліщики це невелике, але харне місто, має понад 8,000 мешканців (в тім 3,090 Українців). Положене над самим Дністром. Перед нашими очима неначе в калейдоскопі пересуваються гарні картини: чудовий яр Дністра, зелений парк, кущі винограду, мореві та вишневі сади, а золоті проміні сонця і шум великої ріки манять, одушевляють душу чоловіка. В саме полудне термометер вказує 50 ступнів Цельзія. Славні тут позафіялкові проміні, що лікують гостець та інші недуги. А на соняшній пляжі гамір. Є коло 2,500 літників, також з Відня, головно жінки в ріжноманітних купелевих одягах. По склепах нагромаджено цілі стоси „памяток", але рух слабий. Повітовий наш Базар, у власній домівці (де є і почта), робить не злі інтереси. В місті рух. Ресторани повні літників, мистецькі образи й килими продаються на кожнім кроці. Прохожого вражає архітектонічний стиль маґістрату з XVIII. віку і церква св. Тройці з р. 1873.

Дивлячись на Заліщики з літака, мається враження, що ми є в теплім полудневім Тиролі або десь над морем коло Трієсту. Чар природи лишає в душі нашій незатерті сліди. Тому сміло можемо назвати Заліщики **„Українським Мераном"**, бо Поляки називають його офіцiяльно „Польска Рівієра". Маляр-артист мав би тут неодно гарне поле до праці. В повітрю тихо. Здалека чути сумні акорди милозвучної козацької боєвої пісні... А тимчасом в соняшнім блеску наче русалка дністрова вирине з води ненадійно моторова лодка з написом **„Україна"** і мчить поважно в сторону нашого княжого історичного Галича...

Але й сумні рефлексії налягають на нашу душу. Особливо, як згадаємо за наше „Листопадове воскресення", коли ми тут були державним народом.

Та пливемо далі. Ось село Доброволяни. Здалека вже видний напис: Сад морелевий громади Доброволяни. З кількаморгового простору громада збирає річно кількасот долярів чистого доходу з садовини. Подібного напису не бачив я ніде в Польщі, ні за границею. При дорозі старинна церква з р. 1767 і старинна деревляна дзвиниця. І тут видні сліди плекання винограду. В околиці державна шкілка плекає виноград, головно французького роду. Далі є шкілка нашого земляка, закордонця Митрофана Дехтярева. Дальше 3 м. направо над Дністром є село Зазулинці, де жиє 1,590 Українців. Є там старинна церква з р. 1784 й друга нова, мурована. В тому селі гарно розвивається 9-моргова винниця п. Кострикевича, 7-моргова п. Вернера і 5-морг. латинської курії з Вільна. Є плянтації кавунів і морелів. На просторі 3 кільометрів над Дністром тягнуться добірні поля під управу винограду, 20, 50 і 100-морґові, власність Вірменки Витвицької. (Кінець буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

МІСЦЕ ДЛЯ ОЩАДНОСТИ?

Уряд міста Ню Йорку обчисляє, що провітрювання шкільних кляс у публичних школах міста коштує річно два міліони долярів.

Цю суму можнаб заощадити, якби заряд шкіл не дозволив отвирати вікон у школах.

Чи варт би завести таку ощадність? Правда, покищо ощадилосяб гарну суму, але чи не заплатила би суспільність цю суму з верхом пізніше, видатками на поправу підірваного здоровля дітей?

СТРАЙК В ОБОРОНІ ШТУКИ.

Ґрупа артитів відкликала свою участь у міській виставі штуки в „Рокефелер Сентер", щоби запротестувати проти знищення стінного образу мексиканського маляря Рівери. Рокефелери знищили образ, бо на ньому був портрет Леніна.

Президент Американського Товариства Малярів заявляє, що родина Рокефелерів не мала морального права нищити образ. Інші малярі називають цей поступок злочином проти штуки.

Зате президент Національної Академії Рисунку називає цілий протест бурею в склянці води. Чи образ Рівери був добрий, чи ні, він не може сказати, бо його не бачив. Однак не про штуку тут мова, а про політичну пропаґанду, яку артист хотів зробити своїм образом. Рокефелери мали право знищити пропаґанду.

ЖУРБА ЯК НЕДУГА.

На спільних зборах ради медичної освіти федерації стейтових рад Злучених Держав, що відбулися недавно в Шікаґо, виступав один професор медицини з відчитом, у якому доказував, що лікарі повинні студіювати ріжні духові недуги, бо багато тілесних недуг не мають жерела в тілі, але в душі.

Між такими недугами на першому місці поставив він журбу. Головними признаками журби являється страх: страх перед смертю, страх перед збожеволінням, страх перед серцевим ударом. Хорий нарікає на ріжні тілесні недомагання, але жерелом цих недомагань є звичайно якась невдача в розвязці одного з важніших питань життя, як приміром відношення між дітьми й батьками, відносини в школі, питання звання, релігії, розривки, подружа, тощо.

Люди, хорі на журбу й подібні душевні недуги, становлять майже половину всіх хорих. Як може лікувати їх лікар, котрий шукає хороби в тілі, а про душу, котра тут є хорою частиною людини, не знає?

Чи такий лікар, котрий шукає хороби в тілі, не подібний до тої людини, що в темній кімнаті шукає чорного кота, якого там нема?

НЕБУВАЛЕ ЗАТЬМІННЯ.

На Тихому океані було „парадоксальне затьміння". Затьміння почалося 14. лютого, а скінчилося... 13. лютого, отже день передтим, як почалося.

Справді парадоксальне затьміння.

„Що таке парадокс?" — питався ученик учителя.

„Як би то сказати?" — зажурився вчитель. „Ну, як є корова, то це не парадокс. Як є дерево, це теж не парадокс. Але як корова вилізе на дерево, то це буде парадокс".

Але вияснення, що таке парадокс, ще не вияснює „парадоксального затьміння".

К. Макушин.

БЕЗРОБІТТЯ В ПЕКЛІ.

(Небилиця).

(14)

бо ним завість телепає. Хоч він не шеф-редактор, то всеж таки знайде спосіб не допустити до поміщення статтей, що для якого письменника були би рекламою.

— Добрій повісти реклама непотрібна, — замітив Жадлович.

— Відкиж без реклями хтось може знати, що сю чи ту повість можна прочитати без небезпеки скаженини? Що повість не скучна? Та вибачайте, що я так розбалакався про ту рекляму. Нині балачка на сю тему вже безпредметова. Нині реклама непотрібна, бо нема кому робити реклями. Нині повісти вже не виходять і не будуть виходити. Говорю тільки про українські повісти. Причиною багато важнішою як загальна біда, є завість тої части письменників, що опанувала пресу і всі видавничі установи. Ся завість тим небезпечніша, бо вона подвійна: стара завість авторська і по**воєнна завість зарібкова**.

— Гадаю, що так повинно бути, щоби видавничі установи були в руках письменників...

— Ні! Се ліквідація видавничої діяльности, ліквідація літературної продукції! Склалося так, що всі українські видавничі установи захопила частина письменників або безпосередньо в свої руки, або за посередництвом своїх братів, шуринів і всяких „кумів". Повоєнне безробіття зробило, що кождий письменник, котрий при якімсь видавництві ще має якийсь зарібок, потерпає, що як на літературнім овиді зійде яка нова зоря, то він готов втратити зарібок. Отже ціла форса всіх письменників є унеможливити появу якогось літературного твору, написаного ним. Є ще гірше. Кождий письменник, що вже має якийсь нужденний зарібок, хоче заробити ще більше, отже киринить свому товаришеви-спільникови. Мусить киринити, бо як з малого фонду заробить Гриць, то вже не стане для Івана. Як фонд піде в руки Івана, то не стане для Гриця. Всі письменники, що мають в руках видавництва, то неначе собаки, що сидять на сіні. Самі не їдять і другим не дають. На добавок се сіно гниє. Видавничі установи нічого не видають, їх фонди і рекламова сила їх фірм запропащуються... Чи тепер вже знаєте, чому ніде не приняли моїх манускриптів і я вмираю з голоду? Се через завість письменників ще заробкуючих... Та се їм не поможе, бо вони відрубують відпняту галузь, на котрій сидять.

— Я знаю видавничі установи, в яких управі заробкуючі письменники є в меншости, — сказав Жадлович.

— Там, де вони є в чисельній меншости, мають переважаючий вплив якогось авторитету, або хитруна-інтриґанта. В деяких таких установах буває ще гірше. Вони з видавничих перемінилися на запомогові таким способом, що всі фонди йдуть на цілком непотрібні кошти адміністрації. Ті установи не вкладають капіталів в кошти видавництв, хоч би ті видавництва добре рентувалися, бо протеґованим установою особам постійно потрібний гріш на непотрібну адміністрацію.

— Я не гадав, що з нашою літературною продукцією так зле, — сказав Жадлович, похнюпившися.

— Зле? Вона цілком зліквідована, вбита! Її вже нема. Зліквідували її письменники, що опанували видавництва. Всі письменники, що не мають постійних посад в редакціях ані в адміністраціях видавничих установ, скінчать так, як ось я кінчу. Вмираю з голоду!

— Ви нині якийсь дуже великий песиміст. З вами цілком так зле не є...

— Не сердьте мене вашим запереченням! — перебив чорт. — Сеж не має ніякої ціли. Ви знаєте, як страшно я хотів і хочу вмерти, щоби з тої плюгавої землі вернутися до пекла. Я бачив, що ваше добре серце спочувало моїй недолі і ви хотіли помогти мені. Ви знали, що всі мої проби самовбивства не мали пожаданих мною наслідків. Я не пробував умерти голодовою смертю українського письменника через завість заробкуючих письменників. Не пробував, бо я не знав, що письменники вже заробкуючі мають таку силу на видавців. Вони дуже смішно, що старому чортови не прийшло давно на гадку, що щоби вмерти, лиш треба зачати писати українські книжки. Які ви мудру, які ви мутрі! Я вас все буду вдячно згадувати за те, що ви затягли мене до української літературної творчости і уможливили мені голодову смерть. Маю ще лиш пару секунд життя. Коби лиш в пеклі приймили мене! Гадаю, що приймуть за те, що я витерпів тут на тій землі, найбільше, як український письменник... Подайте мені руку! Нехай попрощаюся.

Жадлович витягнув до нього руку. Чорт вхопив її, притягнув до сухих як тріска уст, поцілував і сказав пошепки, бо голосно вже не здужав:

— Дякую вам, дуже дякую.

Чорт замовк і пустив руку Жадловича. Кімнату заповнив прикрий сморід і шум. То з тіла вийшла чортівська душа і чорт, вхопивши її, віділетіли.

(Кінець).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

„Свобода" з дня 13 лютого: Має бути: Товариство „Золота Липа" в Ню Йорку, а не в Ньюарку.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248 У. Н. Союза повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 18-го лютого в гали Церковній зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів, щоби явилися на час бо будеться вибирати Комітет до Ювилейного Свята У. Н. Союза і багато інших важних справ маємо до полагодження. За уряд: — Григорій Задорожний, предс.; Стефан Прийма, кас.; Йосиф Урбан секретар.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 18-го лютого в год. 2-гій пополудни в гали Церковній, 645 Рузвелт Евеню. Пригадується всім довгуючим членам і членкиням, щоби вирівнали свій довг, бо сего місяця будуть суспендовані. Хто хоче змінити свою стару грамоту на новий рід обезпечення нехай принесе стару грамоту на мітінґ. Проситься членів, щоби незабували про свій обовязок і хоч раз у місяці найшли трохи часу і приходили на мітінґи в більшім числі, щоби можна було дещо порадитись і взятися до кращої праці в користь У. Н. Союза і нашого Тов. Запорожської Січи. Непосилайте дітей на мітінґи тільки самі приходіть. Хто хотів би вступити до Тов. Запорожської Січи і У. Н. Союза, то будеться приймати без вступного старших і дітей. Лікаря платить У. Н. Союз. — І. Маркович, секретар.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Прсв. Богородиці, від. 123 повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 18-го лютого в Церковній гали зараз по Службі Божій. Довгуючих членів напоминається, щоби вирівнали свій довг сего місяця. Ухвалено на річнім мітінгу, коли член платить до Братської каси, то маєтьcя за него платити розмет за два місяці, а коли на третий місяць не заплатить, то буде суспендований. Член, котрий не платить до Братської каси то має платить свою вкладку що місяця. На річнім мітінгу вибрано уряд на рік 1934: Николай Піціль предс.; Григорій Мрикало, секр.; Михайло Волощук, кас.; Василь Бадан, Тимко Назар, Іван Попіль, контрольори.; Ілько Булик, надзиратель хорих. — Григорій Мрикало, секретар.

РАРІТОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла від. 332, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 18-го лютого о годині 2.30 пополудні. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ і вирівнати всі свої залеглости, також буде полагодження кількох важних справ. — Марія Туранська, рек. сек.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Дня 8 лютого відбулися збори урядників трох місцевих відділів У. Н. Союза в справі відсвяткування 40-літнього ювилею нашої організації.

На збори прибув теж гром. Іван Ваверчак, головний радний У. Н. Союза.

На зборах порушено багато ріжних справ, які відносяться до поширення акції приєднування дальших членів до Союза. Та найважнішою справою було відсвяткування ювилею У. Н. Союза.

Рішено відбути цей ювилей дня 29 квітня 1934 р. Для переведення цеї справи вибрано Ювилейний Комітет, до якого ввійшли представники усіх трох відділів, а іменно:

Андрій Яричевський, предсідник, з від. 155 У. Н. Союза.

Антін Николаїв, заст. предс., з 104 відділу.

Пилип Маник, секретар, з 168 відділу.

Ближча програма свята буде проголошена пізніше.

Комітет просить всі Братства й Товариства, котрі не входять в склад У. Н. Союза, щоби в дні 29. квітня не влаштовували ніяких підприємств, а щоби ми всі Українці Перт Амбою відсвяткували того дня гідно ювилей найстаршої народньої організації, нашого У. Н. Союза.

Наступні збори представників братств і товариств У. Н. Союза відбудуться дня 22 лютого в Українців Народнім Домі, в годині 7-мій ввечір.

Ювилейний Комітет.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ХТО БІЛЬШЕ ЧИТАЄ, ТОЙ БІЛЬШЕ ЗНАЄ.

Знаємо, що український нарід великий, відомий зі славної історії й багатої землі. Але ж те знаємо, що інші народи, далеко менші й слабші, мають сьогодні свободу і свої держави.

Над тим дебатуємо нераз на ріжних вічах і відчитах. І стверджуємо, що якби наш нарід був свідомий і захотів бути самостійним, ми малиб свою державу.

Але як стати свідомим? Про це хочу саме сказати. Відчитів і концертів та віч замало, щоби знати і розуміти українську справу, щоби її відчути і запалитися нею до цього ступня, щоби за неї жертвувати своє життя. А в нас звичайно так буває, що ми запросимо якогось бесідника на віче чи на якийсь відчит і думаємо, що він заступить нам те, чого ми не навчилися з книжок. Добрий лектор помагає нам лекше зрозуміти деякі важні справи з науки, політики, економії чи з народнього життя. Але щоби бути дійсно свідомим того всього, треба вчитися, книжки читати. Якби ми знали добре українську літературу, якби маси наші вчитувалися в твори наших письменників, то ми уявляли би собою куди більшу силу. Тому тут в Америці треба нам хоч тепер звернути більшу увагу на українську книжку. Читаємо про ріжні нові українські цікаві книжки. На щож їх пишуть і видають? Чи не для нас? Чи по всіх наших клюбах не повинна бути українська бібліотека? І чи не повинні ми за всяку ціну довести до того щоби по всіх американських публичних бібліотеках були українські книжки? Як ми про це подбаємо, то Американці будуть тільки відноситися до нас з більшою пошаною. І памятаймо, що книжки треба теж читати. На те вони є в бібліотеках, щоби з них користати. Без читання книжок ми не станемо поступовою нацією. Не думаймо, що віча і відчити заступлять нам книжку. Ніколи! Знання треба набирати з книжок. Знання і розуміння України можна придбати в ріжний спосіб, але й тут без української книжки не обійдеться.

Петро Гринишин.

НА КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В СТАНИСЛАВОВІ.

Від якогось часу українські часописи в Америці подають уже короткі вістки, що **Конґрес Українського Жіноцтва** відбудеться в Станиславові, Галичина, в днях 23—27 червня б. р. Конґрес цей скликує Союз Українок у Львові з нагоди 50-літніх роковин оснування у Станиславові **першого українського жіночого товариства бл. п. Наталею Кобринською.** На цей конґрес зїдуться делеґатки українських жіночих організацій з усіх українських земель, з цілої еміґрації в Европі, а також з Америки, Канади, Бразилії, Далекого Сходу і т. д. З конґресом будуть получені величаві народні маніфестації, здвиг українських атлетичних товариств, мистецькі вистави і прогулька на Гуцульщину й долиною Дністра.

Союз Українок Америки одержав уже запрошення для українського американського жіноцтва на цей конґрес. Союз Українок у Львові сподівається, що з Америки прибуде на цей конґрес численна делеґація нашого жіноцтва, і приготовляє для нас величавий привіт. Це будуть хвилі, які на все останутся в памяти учасниць, піднесуть духа всього українського жіноцтва по обох боках океану та витворять тісний звязок між нами й нашими сестрами у Старім Краю.

Центральна Управа Союза Українок Америки поробила вже деякі заходи, щоби підготовити й улегчити своїм членицям та делеґаткам місцевих відділів СУА подорож до Старого Краю й у цім конґресі. При цій нагоді учасниці цеї подорожи на конґрес могтимуть відвідати свої рідні села та пробути серед своїх рідних довший час (навіть кілька місяців). Тут роджені і тут виховані. Українки - Американки могтимуть запізнатися зі старокраєвим життям, нашими інституціями, музеями і т. д. Попри ці загальні цілі головна управа Союза Українок Америки взяла на увагу також те, щоб учасниці подорожи на цей конґрес у Станиславові по дорозі і без додаткового кошту могли оглянути великі культурні центри Европи, як Париж, Відень і Прагу, та познайомитись там із кольоніями українських еміґрантів, а головно з тамошніми організаціями українського жіноцтва.

В тій цілі головна управа СУА засягнула інформацій найповажніших корабельних та туристичних організаціях і може донести нашому жіноцтву ось-що:

Коли збереться значніша група українських жінок (наприклад пятьдесять), то вони можуть дістати полекші в коштах так, що дорога з Ню Йорку до самого Станиславова і зі Станиславова назад до Ню Йорку, а саме: корабельна карта туристичної кляси там і назад, залізниці через Европу (Париж, Відень, Прагу) до Станиславова і назад до корабля, та все утримання підчас подорожі до Галичини, а саме добрі готелі, харч три рази денно у гарних ресторанах або в їдальних ваґонах залізниці, оглядини міст Парижа, Відня й Праги автобусами під проводом досвідних провідників, перевіз учасниць та їх клунків до готелів і назад до залізниць, а навіть так звані „типси" — все це разом буде коштувати менше як чотириста долярів від особи. Додаткових кількадесять долярів стане на всі інші, чисто особисті видатки в дорозі та на видатки, получені з побутом у Старім Краю.

За наміченим проєктом, учасниці цеї виправи на конґрес малиб виїхати з Ню Йорку **з перших днях червня,** а прибулиб до Львова коло 20 червня. Океан перебули би протягом шістьох днів, їхалиб на Францію та булиб у Парижі два дні, оглядаючи Париж і Верзай та відвідуючи українські інституції й товариства тамже. По дорозі з Парижа до Відня задержаться один день у Монахові, столиці німецького краю Баварія, оглядаючи тамошні скарби мистецтва. У Відні пробулиб учасниці прогульки два дні, оглядаючи палати, храми, музеї і стрічаючися з тамошніми Українцями. З черги пробули би два дні у Празі, столиці Чехії, та в Подєбрадах. У тих містах знаходяться високі українські школи на еміґрації, як Український Університет, Господарська Академія, Педаґоґічний Інститут і т. д. Там жиє також несторка українського жіночого руху, славнозвісна українська діячка, професорка Софія Русова. З Праги поїдемо через Перемишль до Львова. Тут задержимося три дні сглянути славне місто князя Льва, його храми, музеї, інституції, памятки і т. д., а 23 червня прибудемо до Станиславова. В краю кожна учасниця може пробути довільний час і може вертатись, коли схоче, сама або в гурті, бо дорога зі Станиславова до Ню Йорку вже згори заплачена.

Котрі учасниці їзди на конґрес не хотіли би користати з описаної тури, можуть їхати разом тим самим кораблем, а потім прямо до Галичини, не задержуючись по дорозі, та платячи собі всі видатки на харч, готелі, поїздки і т. п. по дорозі з порту до Львова. Така їзда коштувалаб яких $60 дешевше, але це не дає їм тої вигоди ні вдоволення і науки, що повище описана тура.

Повідомляючи вас про ці заходи, головна управа СУА взиває українське жіноцтво Америки до участи в цій прогульці на конґрес українського жіноцтва у Станиславові. А зокрема взиваємо до цього члениці нашого Союза Українок Америки. Кождий відділ СУА повинен вислати на цей конґрес бодай одну делеґатку. Булоб гарно, коли би кождий відділ вибрав одну молоду, тут роджену, а надійну американську Українку, і поміг їй до участи у цій прогульці. Вони стануть потім найкращими піонірками нашого Союза Українок серед молодого жіноцтва.

Побіч жінок, котрі є членицями нашого Союза Українок, можуть прилучитись до нашої прогульки також інші Українки й Українці, на повище наведених умовах. Вони зволять зголоситися через місцевий відділ СУА, або прямо до головної управи СУА, 30 Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку.

Коли наша прогулька має здійснитись і випасти поважно, то мусимо взятися до праці негайно. Не треба Вам, Сестри, вияснювати, яке значіння матиме наша участь **у всесвітнім українськім жіночім конґресі** і наша стріча з українськими жіночими організаціями в Парижі, Відні, Празі і Старім Краю. Ми віримо, що як рікрічно, так і тепер чимало Українців вибирається відвідати своїх рідних у Старім Краю. Чомуж не використати такої гарної нагоди, поїхати враз з нами?

Головна Управа Союза Українок Америки.

КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 31 січня член братства св. Михаїла, від. 90, в Сентралії, Па., Григорій Бажа, пішов до роботи на ніч, до копальні твердого вугля, й не повернувся живий. Прийшло сумне звідомлення до родини, що він уже небіжчик. Убила його скала коло 10-тої години ввечір. Покійний був примірним батьком для родини, мав завше любов до своєї старої вітчини України, до всіх українських інституцій, як „Просвіта", „Рідна Школа" інваліди, боєва справа і так дальше. Був сильної будови, але смерть сильніша і забрала його заскоро з цього світа. Прожив 53 роки. Родився на Західній Україні, в селі Коростів, повіт Сколе. Вступив до У. Н. Союза 30 вересня 1919 р. Полишив жінку Гафу, дочку Анну і сина Миколу. Всі троє є членами У. Н. Союза. Згадана родина дякує членам братства за численну участь у похороні, а також чужим, що так численно звеличали похорон. В. И. П.

Гафа, вдова; Анна і Микола, діти.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8 повідомляє своїх членів, що мітинґ Тов. відбудеться в неділю, дня 18-го лютого о годині 3 пополудні в салі Укр. Гор. Клюбу при 13 Вашінґтон вул. Проситься членів явитись і вирівнати свої вкладки, бо щоби не бути суспендованим. — Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секретар.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 17-го лютого о годині 8-мій вечером під ч. 1274 Гов Евеню. Проситься усіх членів прибути на означений час бо є важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглі довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — П. Сидор.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147 повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю, дня 18-го лютого о годині 2-гій пополудні в галі Парохіяльній під ч. 803 Фронт вул. Просимо всіх членів прийти на час і вирівнати свої залеглости. Хто ще не змінив своїх грамот на нові то просимо принести старі грамоти на мітинґ, або до секр.. Хто має діти, котрі ще не є членами У. Н. Союза, просимо прийти та вписати їх. Довгуючі члени, коли не прийдуть на мітинґ та не вирівнають свої довги, будуть суспендовані. Також члени, котрі не платять до Братської каси, будуть суспендовані від першого місяця. — Н. Антонюк, предс.; А. Максимяк, кас.; Павло Лагоцький, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в суботу, дня 17-го лютого точно о годині 7-мій ввечір, під ч. 72 Морис вул. Хто хоче змінити стару грамоту на нову просимо принести стару грамоту на мітинґ. Також повідомляється членів, що уряд на 1934 рік є як слідує: Н. Пупчик, предс.; Л. Гербунка, заст.; В. Глива, кас.; Н. Янкович, заст.; С. Кусень, секр.; В. Черпака, заст.; Н. Новак опікун хорих. Щоби присвятити цей рік для У. Н. Союза з нагоди 40-літнього Ювилею, проситься всіх членів, щоби всі старалися придбати якнайбільше число нових членів і дітей до У. Н. Союза. — Н. Пупчик, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секретар.

„ФАВСТ" НА РАДІО ПЕРШИЙ У ЦІЛОСТІ.

Популярну оперу Ґунода передає Метрополитан Опера Компани 17 люгото.

Перший раз у радіовій історії передаватимуть популярну оперу Ґунода „Фавст", через радіо в цілості в суботу, 17 лютого, в годині 1:55 пополудні. Передавати її буде комбінаційна сітка стацій NBC WEAF—WJZ просто зі сцени Метрополитан Опера Гавзу в Ню Йорку заходами власників цигареток Локі Страйк.

Вісім літ тому, 21 січня 1926 р., передавала частину цеї опери через радіо Шікаго Сівік Опера Компани зі старого „Одіторіюм Театру" в Шікаго. Від того часу можна було почути на радіо більший або менший виривок з „Фавста", але цілої тої опери на радіо ще досі не було.

Опероютдиригуватиме Луіс Гасельманс. В головний ролях виступають найкращі оперові сили, як це видно з поданих нижче назвищ.

Опера „Фавст" основана на оповіданню Ґетого, в якім говориться проостаршого вченого, котрий запродав свою душу сатані за молодість, багацтво і силу. Літературна форма Ґетового оповідання є задовга, щоби можна було вжити її за тему до опери, тож Ґунод і лібретист обмежили її до епізоду Фавста з Ґретхен. Останню названо в опері Марґерітою.

А ось повний дієвий склад осіб у „Фавсті": Фавст — Джовані Мартінелі (тенор); Мефістофіль — Еціо Пінца (бас); Валентин — Лоренс Тібет (баритон); Вагнер — Павльо Ананіян (бас); Марґеріта — Ейде Норена (сопран); Зібель — Гледис Свартавт (мецо сопран); Марта — Генріета Вейкфілд (контральт). (Огол).

Володимир Душник (Бельгія).

БЕЛЬГІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНУ.

(Надіслане для „Свободи").

VI.

У звязку з тим великим розголосом українського питання в бельгійській пресі, — найменші відгуки на наших землях не минають мовчки.

Атентат студ. Лемика у львівському совітському консуляті, його процес, львівські демонстрації у звязку з присудом, розправа студ. Нича, промова пос. Левицького в польському соймі, — дальше ціла збільшена акція українських націоналістів на західніх землях проти Польщі, — все це доносить бельгійська преса.

Дальше, — вся бельгійська преса принесла за „Матеном" (Париж) нові телеграми з Женеви про нові страхіття на Україні. А саме, що голод обняв цілу Україну, над Волгою аж до Самари, деякі околиці на Уралі й цілий північний Кавказ (майже в цілости заселений Українцями! — Д. В.). Голод примушує розпечалених мешканців до людоїдства. Наприклад у Києві увязнено 150 людей за злочин людоїдства, в Харкові, — на вулиці, — падають трупи!

„Nation Belge" з 31 жовтня полемізує з органом соціялістів Вандервельде **„Peuple"**, мовляв, тоді, коли цілий світ кричить про страхіття політики большевиків, то їхні брати, соціялісти з **„Peuple"**, бояться написати правду про СССР, обмежуючися до загальної фрази, що зарібки в Росії не є багато вищі як у Бельгії.

„Le Peuple" (соціял.) з 2 листопада відповідає повищому часописови, заявляючи, що соціялісти є все проти навязання дипльоматичних і торговельних зносин з СССР.

В **„Echo de la Bourse,"** (Брісель) з дня 2 листопада у великій статті п. з. **„З Вашингтону до Москви"** автор остро критикує проблему американсько-большевицького зближення, підкреслюючи, які користи може мати Америка зі спілки з державою, що ніколи за гроші не купує, що своєю економічною системою зруйнувала економію України й інших країв. Дві третини великої статті — це документи, оперті на жерелах українських, французьких, німецьких, і навіть большевицьких.

(Далі буде).

(Continued from page 4 of the "Ukrainian Weekly")

THE PEN PAL COLUMN

During the past few weeks I have been deluged with letters from young people who desire pen pals. I am glad to see that so many are interested in corresponding and I believe that everyone will benefit by it. Here are the names and addresses of those whose letters have reached me early enough to appear in this issue of the "Weekly":

Miss DOROTHY SAGAN, 5442 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill., who has brown eyes and brunette hair and is 5 ft. 3 in. tall, would like to correspond with boys and girls from different cities. Age 13.

WILLIAM LUTWINIAK, 172 Pavonia Ave., Jersey City, N. J., would like to hear from those interested in all types of word puzzles, e.g., cryptograms, cross word, etc. Age 14.

NICHOLAS TOMCHUK, 274 Manhattan Ave., Jersey City, N. J., a high school student, would like to hear from boys interested in model-making and aviation. Age 14.

Miss OLGA ANTOSZKOW, 335 Hillside Ave., Newark, N. J., who has brown hair and brown eyes and is 5 ft. 5 in. tall, is a freshman at high school. She is quite an artist and would like to hear from other artists, as well as any others who are interested. She gaurantees to answer all letters. Age 14.

Miss MARIE KOBINETZ, Box 134, Main St., Egypt, Pa., would enjoy nothing better than writting to pen pals. Age 15.

Miss MARY BOYKO, 1016 Melon St., Philadelphia, Pa., who attends high school, would like to correspond with either sex. Her hair is either red or blonde (there seems to be a little doubt as to the true color) and her eyes are green. "Please, every one write," she pleads. Don't disappaint her. Age 16.

Miss MARY KOSTIUK, 928 No. Locust St., Hazleton, Pa., has brown hair, brown eyes and tan complexion. She would like to hear from those interested in sports, reading, etc. Age 16.

Miss ROSE MICHAELSON, 805 7th Ave., Ford City, Pa., hopes to have a Ukrainian pen pal to write to. She is a junior at high school, and is also a cheerleader. Age 17.

Miss AGNES KOBINETZ, Box 134, Main St., Egypt, Pa., would enjoy nothing better than writing to pen pals. Age 17.

Miss ESTELLE DICKEY, 20 Broadway, Colchester, Conn., who has dark hair, fair complexion and is 5 ft. 4 in. tall, is a senior at an academy. She is fond of sports and loves dancing. Wants pen pals. Age 17.

"PAUL LEVEILLEE, 276 Notre Dame Ave., Manchester, N. H., is of French descent but is intensely interested in Ukraine and Ukrainians. I highly recommend Paul as being a faithful pen pal. Age 19.

Miss JOHANNA KOBINETZ, Box 134, Main St., Egypt, Pa., would enjoy nothing better than writing to pen pals. Age 19.

Miss FRANCES HEWSKA, 3293 Gaul St., Philadelphia, Pa., has brown hair and brown eyes, is 5 ft. 4 in. tall, and would like to hear from the readers of the "Weekly". She just loves to correspond. Age 20.

E. A. OLSAN, 1118 So. 15 Pl., Milwaukee, Wis., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 114, and has dark hair and blue eyes. Is very much interested in the pen pal idea. Age 21.

Miss HELEN TSYBULSKY, Riverside Drive, Sayre, Pa., who has brown hair and blue eyes and is 5 ft. 9 in. tall, would be pleased to have pen pals and promises to answer all letters.

Miss MARY CHERNAK, 1233 Philo St., Scranton, Pa., loves music. She is very interested in corresponding and hopes she can find pals in the true meaning of the word.

Miss STELLA BECK, 905 9th St., Ford City, Pa., wants pen pals because she is interested in the affairs of Ukrainian people in other places. She is a junior at high school.

Miss ANNE STRUSA, 40 Putnam St., Manchester, N. H., wants "to hear from an unknown person," as she mildly expresses it. Here's trusting. She won't be disappointed.

Miss ROSE KUCHAR, 113 Willow St., Manchester, N. H., would enjoy nothing better than to hear from pen pals.

EDWARD MESIK, 4841 So. Racine Ave., Chicago, Ill., who is 5 ft. 7 in. tall, weighs 164, has dark brown hair and brown eyes, would like to hear from pen pals interested in the scientific study of mind and matter. (Ah! We have a scientist in our midst!)

Miss ANNE B. GREGORYK, Box 56, R. No. 1, Wilton, N. Dak., is 5 ft. 5 in. tall, weighs 130 lb. and is a brunet. She is a high school graduate and finds teaching Ukrainian children, in a school she has had, very interesting. She would like to hear from everybody.

And that concludes this week's list of pen pals. Undoubtedly there are a few more who are interested in corresponding...well, what are you waiting for? Send your names and addresses to me and they'll appear in this column.

If the pen pals listed here and in the previous column do not hear from anyone pick out the pen pals you are interested in from the list itself.

As I have mentioned in my previous column you are to be a faithful pen pal once you write. People who write two or three letters and then cease writing are not wanted.

Another pen pal column will appear soon. Wach for it.

THEODORE LUTWINIAK,
172 Pavonia Avenue,
Jersey City, N. J.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА"

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Радіо-Баль Сурми, третій з черги, відбувся з повним успіхом, як і попередні. Було півтори тисячі людей; всі відходили з повним вдоволенням і відразу домагалися, щоб скоро робити знову подібний Радіо-Баль.

Приїхали люди з околиць; були цілою родиною. Маленькі діти мали надзвичайну забаву на галерії, де для них спеціяльно було кіно і їх улюблений „Мікімавс" та „Фелікс ді кет". У великій салі при Сокільській орхестрі, яка складалася з 10 інструментів, старші і молодіж таки гарно собі забавлялися. Крім вступу і перекусок, з чого дохід пішов на радіо програму, записалися в члени до 40 осіб.

Всім присутним належиться щира подяка від заряду програми Сурми. В неділю на програмі відчитається точний звіт з балю і скільки було приходу (той раз не доложено).

На другий день по Радіо-Бали відограно оперу „Мазепа" на Бродвею в Ню Йорку. Це вже другий раз у Ню Йорку і можна бути певним, що як буде третій раз, то ще більше буде людей. До того нова перерібка опери ще більше задоволяє Українця-слухача, ніж перший раз.

При кінці першої дії, коли посварились Мазепа з Кочубем, мені закрутилися сльози в очах. Моя дружина це завважала тай здивувалась. Але я тут не бачив артистів, а правдиві, живі особи, і нещасну історію рідного краю. Бо колиб не були посварились Мазепа з Кочубеєм, а працювали разом, не булиб розділились козаки. Не булаб Москва так легко виграла, а може не булаб виграла зовсім. Україна булаб стала незалежною державою, сильною, могучою. Не булоб сьогодня нікого під Ляхами, ні під іншими чужинцями. Не булоб пацифікації, ні голоду. Ціла історія Европи булаб інакша. Якто особи рішають нераз діла і не задумуються, що їх рішення відбиваються на долі міліонів.

Тепер уже по опері, по Радіо-Балю. Лише дальше важне є радіо-програма Сурми кождої неділі. Люди цю програму люблять, а про це можна було переконатися по особистім контакті зі слухачами на тім Радіо-Бали. Старші, молодіж, навіть діти — всі цікавляться скечом „про Марусю і Василя". Одна панночка з Перт Амбою розповідала таке: „Знаете, сьогодня рано ще довго перед програмою я пробудилась і опісля знов заснула; аж тут сниться мені, що я збудилась і програма вже кінчиться. Я зірвалася: ну, і чому я ще раз заспала? Що сталося з Марусею? Що грали сьогодня? Що говорили? Що „Івасик" казав? Плачу, аж заходжуся, чому мене не збудили. Аж тут мене торкають: „Ганю вставай! Ти чого плачеш? Що тобі сниться? Зараз буде пів до девятої, буде програма Сурми, вставай". Я схопилася: дійсно пів до девятої. Щастя, що то був лише сон".

Це лиш один приклад, що розповідали, як цікавляться програмою Сурми на провінції. Зарядови програми то ще більше дає заохоту до провадження такої програми, і навіть відбирає стид час від часу заговорити до публики про частішу піддержку.

Наступна програма буде, як Січові Стрільці були на Закарпаттю під Мукачевом. Цих програм буде аж три. Вже запрошено пару співаків закарпатських, щоби був кращий ефект і правдивіша історія. Один скеч буде, як УСС співають у церкві. На цю неділю запрошено Закарпатський Хор з 13-тої улиці, під управою проф. Палажія. (Огол.).